

Posudek diplomové práce

Tomáš Krákora, Testamentární praxe pražských Židů na základě rozboru knih testamentů z let 1681–1850, FF UK Praha – katedra PVHAS, Praha 2015, 86 s. včetně příloh.

Zatímco výzkum dějin židovského obyvatelstva v období rodící se emancipace 19. století a zvláště potom pohnutých dějin první poloviny 20. století se v posledních letech těší neutuchajícímu zájmu badatelů, období raného novověku, resp. období do poloviny 19. století zůstává v porovnání s tím stále poněkud v pozadí. Tato skutečnost je dána především společenskou poptávkou, do značné míry však vychází i z pramenné základny, dochované pro toto období na jedné straně nezdědka více či méně torzovitě, na straně druhé jsou prameny rozptýleny v řadě archivních fondů a orientace bývá mnohdy poměrně obtížná. Nelze pominout ani vysoké nároky, které zpracování a interpretace těchto pramenů klade na badatele (nezdědka poměrně vysoká paleografická náročnost textů a nezbytná jazyková průprava). Tím spíše je potřeba ocenit výběr tématu Tomáše Krákory, jenž v předkládané práci navázal na svoji práci bakalářskou věnovanou testamentům pražských židů v období raného novověku.

Hlavním pramenem, z něhož autor vycházel, byly knihy testamentů uložené v Archivu hlavního města Prahy. V bakalářské práci byly předmětem zájmu autora dvě nejstarší knihy z let 1681–1773, v práci diplomové zpracoval diplomant tři chronologicky bezprostředně následující rukopisy z let 1773–1850. V první z kvalifikačních prací si autor vytvořil solidní teoretický základ, když se zaměřil na obecné otázky související s pozůstalostní praxí a s jejím právním zakotvením v českých zemích, speciálně pak na testamentární praxi v židovské tradici. Na základě systematického studia vydaných pramenů doložil nejstarší zmínky týkající se dědictví, odkazů, smluv a vlastních testamentů u židovského obyvatelstva a provedl detailní analýzu jednotlivých testamentů jak po stránce diplomatické, tak i obsahové.

Jak již bylo uvedeno, navázal T. Krákora na bakalářskou práci zpracováním dalších knih testamentů v práci diplomové nejen časově, ale i v rovině teoretické, kdy se zaměřil primárně jednak na problematiku městské správy a písemností z její činnosti vzešlých, zejména městských knih, jednak na městské právo (Koldínova práva městská a Všeobecný občanský zákoník) s hlavním zřetelem k právu dědickému.

Práce je přehledně členěna do deseti oddílů, zahrnujících i seznam pramenů a literatury a přílohy. V úvodní části nastiňuje autor strukturu práce, sumarizuje dosavadní výzkum v oblasti testamentární praxe, kdy však neopakuje informace uváděné v práci bakalářské, ale orientuje se na práce mladých badatelů, primárně pak na jejich práce kvalifikační. Stěžejní část představují kapitoly pátá a šestá, kdy v první z nich je podána zevrubná charakteristika zpracovávaných knih z hlediska formálního, jazykového, samostatnou pozornost věnuje pak autor typologii zápisů v knihách obsažených, ve druhé pak přináší detailní analýzu jednotlivých typů zápisů – testament, pozůstalostní inventář, kodicil, dědická smlouva (po jednom příkladu z každé knihy).

Text a především závěrečné shrnutí, do něhož autor začlenil i knihy testamentů zpracovávané v práci bakalářské, doprovází řada příloh (tabulky, grafy), ilustrující nejen poměrné zastoupení jednotlivých typů zápisů ve zkoumaných knihách, ale i poměrné zastoupení mužských a ženských testátorů. Nejrozsáhlejší přílohu tvoří podrobné tabulkové seznamy zápisů dochovaných v předmětných knihách (celkem 316 záznamů), obsahující základní údaje o zůstaviteli (jméno, pohlaví) a jména svědků, typologické zařazení zápisu, datum sepsání originálu testamentu, oznámení o projednání, resp. schválení testamentu v radě magistrátu a datum oznámení.

Závěr: autor projevili důkladnou znalost zkoumané problematiky, vysokou schopnost analytické a interpretační práce s archivními prameny. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výbornou. Zároveň navrhuji její předložení (ve spojení s prací bakalářskou) jako práce rigorózní.

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.
vedoucí práce

V Praze dne 24. srpna 2015